

Rapporten van Gecommitteerden

De heeren A.D. van Coeverden tot Wegdam, W. Gotte en C. ten Zijthoff, gecommitteerden des Carspels Goor, worden door den ondergeteekenden verwalter erfmarktenrigter van voornoemd carspel of markte, verzogt en geconvoceerd om zamen te komen op dingsdag den 7 sept. 1819 namiddags om half vijf uur in den Engel te Goor, ten einde zaam te spreken, te delibereren en nadere bepalingen te maken, alzoo zich eenige zwaarigheid opgedaan heeft, om de goederen onder het huis Heeckeren behoorig, te kunnen aftreden.

Gecommitteerdens gelievend dezen na gelezen te zijn, te teekenen.

Goor den 6 sept. 1819. W. Mellink

Gezien door ons A.D. van Coeverden C. ten Zijthoff W. Gotte

Rapport nopens de verdeeling der gemeene markte grond des Karspels Goor Schoutambt Markelo Provincie Overijssel.

De gecommitteerden bij resolutie van goedsheeren en geerfdens van den 5 Mey 1819 benoemd en geautoriseerd tot het formeeren van een behoorlijk plan van verdeeling der gemeenschappelijke markte grond des Carspels Goor tot het opnemen van die gronden, dezelve vervolgens door een deskundig landmeeter voor de markte te doen meten, in kaart te brengen en om van een en ander na afloop dier werkzaamheden aan de vergadering te rapporteeren.

Hebben de eer daar aan thans te voldoen en het volgende verslag goedsheeren en geerfdens in voorsch. markte aan te bieden.

Na door eene oculaire inspectie gedaan in het bijzijn van den landmeeter J. Koorsen zich oppervlakkig te hebben bekend gemaakt met de locale situatie van het Carspel Goor, bevonden zij zestien perceelen heide en groengrond in gemelde markte gelegen en het gemeenschappelijk eigendom van goedsheeren en geerfdens uitmakende, als mede twee perceelen welke hun kwestieus zijn voorgekomen, van welke gronden hier nevens de lijst wordt overgelegd sub litt A. Om tot een regtmatig plan van verdeeling te geraken, was het nodig dat de commissie in de eerste plaats de grensscheiding tusschen deze en aangrenzende markte regelde, de gronden waar de stad Goor mede aanspraak op had, trachte in eigendom te krijgen en omtrend de questieuse gronden, de nodige overeenkomsten te treffen.

Veele moeylijkheden deden zich bijzonder in het werk der grensscheiding tusschen de stad Goor, Diepenheim en de markte van Hengevelde op, als met de stad Goor omtrend de zoogenaamde Varkenvoort en Spoltmors; deze stad sustineerd als van ouds daar geweid en zelfs door de buiten burgers daar geplagd, recht op deze grond te hebben, van deze zijde aldaar het zelfde recht uitgeoeffend wordende en geene grensscheidinge op deze hoogte bekend zijnde, oordeelde de commissie tot vermijding van procedures, hieromtrend eene schikking te moeten ingaan en zijn met de regering dezer stad over eengekomen, deze kwestieuse grond gemeenschappelijk ieder voor de halvesheid te verdeelen, terwijl bij eene nadere conferentie zich gemelde regering niet ongenegen heeft getoond om de halvesheid van de stad Goor onder de vereischte approbatie van de daartoe bevoegde autoriteiten aan het Carspel Goor af te staan voor den prijs die men in deze markte gewoon was van een vierkante roede veld- of groengrond te percipieren.

Op het zoogenaamde Withag, had de stad Goor zedert onheuglijke jaren het recht van den houthak en konde al mede niet ten voordeele van goedsheeren en geerfdens dezer markte in deeling worden gebracht, alvorens gemeld recht te hebben uitgekogt, welk recht dan ook door de commissie van de regering van Goor met approbatie van heeren gedeputeerde staten dezer provincie, voor de som van f 134 37 1/2 ct is geacquireerd.

Met Diepenheim was de kwestie over de grensscheiding niet minder gering; de daartoe gestelde

commissie konde in de regeling derzelve niet naar hunnen wensch slagen en zach zig genoodzaakt en kwam met de heeren gecommiteerden van Diepenheim overeen om door twee onpartijdige arbiters een einde aan deze zaak te doen maken, welke dan ook na wederzijdsch belangen gehoord, uitspraak gedaan hebben en daarvan verbaal opgemaakt, welk verbaal van grensscheiding door dezerzijdsch gecommiteerdens is geteekend en thans nog onder die van Diepenheim is berustende, welke na men vermeend zwaarigheid maken het zelve mede te ratificeeren uit hoofde daar in geene mentie was gemaakt, dat het erve Zwierink op het Diepensche Broek in het vervolg geen plaggen zoude mogen mayen, iets waartoe de commissie ten eenemaal onbevoegd was niet alleen, maar ignoreerd immer dusdanige overeenkomst te hebben gemaakt. Intusschen is van de zijde des Karspels Goor de door de arbiters bepaalde grensscheiding bij de verdeeling der gronden gevoegd.

De kwestie in de grensscheiding met Hengevelde is al mede geregeld, het is de commissie gelukt, na de op hun bij markten resolutie van den 13 Juny jongstleden verleende qualificatie, om des noods eene geregtelijke scheiding te obtinereen, het verschil in der minne te treffen en tot stand te brengen, hebben aan de ene kant wel is waar eenige groengrond verloren doch aan de andere zijde weder goede brandgrond gewonnen.

Den zoogenaamden Marsch tusschen Geuzendamsdam en Zenkeldam, was al mede kwestieus uit hoofde de marktescheiding met Wien, noch niet defenitief was geregeld en daar die regeling nog eenige tijd konde aanlopen en groote kosten voor de markte veroorzaken, vorderde het belang een einde hier aan te maken en de commissie oordeelde aan goedsheeren en geerfdens geen ondienst te doen van met de commissie uit de markte van Wien voor de som van tien ducaten over een te komen en te verklaren dat de grensscheiding, zoo als die thans tusschen de Schoutambten Delden en Markelo is bepaald voortaan ook tot marktescheiding zal gehouden worden, waardoor een groot gedeelte van bovengemelde Morsch in het Karspel is komen te leggen en ten profijte van hetzelfde is gekomen.

Kragtens de op hun verstrekte kwalificatie trof de commissie overeenkomst met den landmeeter J. Koorsen bovengemeld om de gemeenschappelijke gronden in deze markte gelegen op te meten, daarvan een kaart en een plan van verdeeling te formeren, de gesteldheid der gronden op te nemen, te waarden en de particuliere eigendommen af te treden, welke dan ook dadelijk en na de alvorens voor het vredegerigt van het kanton Goor blijkens acte hier bij sub B beeedigd te zijn op de punten alwaar geen kwestie bestond, met dezen arbeid een begin maakte en niet uit hoofde van de opgenoemde verschillen dan langzaam heeft kunnen voort arbeiden.

De gecommiteerden de kaart bevattende het plan van verdeeling en aanwijzingsstaat van de gemeenschappelijk gronden door de deelgenoten verkregen, wordende hun door genoemde landmeeter ter hand gesteld zijnde, hebben de eer deze stukken sub litt C en D bij deze te exhiberen en waaromtrent hun alleen overig blijft de gronden en motiven te ontvouwen, waarom zij nevens den landmeeter gemeend hebben, de daarbij voorgestelde verdeeling aan beter oordeel te mogen onderwerpen.

Dat de verdeeling bij loting of bij openbare verkoop, niet dan met groot nadeel voor de geïntresseerden in dezen kan plaats hebben, zal wel geen breedvoerig betoog behoeven. Alleen zijn de in deze markte gemeenschappelijk bezeten wordende gronden, volgens het oordeel dezer commissie vatbaar tot de verdeeling in natura, zoo als zulks op de kaart wordt aangetoond.

Ten opzichte dezer verdeeling heeft de commissie als principe aangenomen dat alle grond eigenaren in deze markte zoo ongewaard als gewaard behooren deelgenooten te zijn, alsmede dat de kleine bouwlieden naar mate hunne behoefkens en ten einde niet aan den bedestaf te geraken, eene zekere hoeveelheid gronds gratis vooraf behooren te hebben. Zooals op den aanwijzingsstaat sub litt D in de colom van aanmerkingen te zien is en tot maatstaf der geprojecteerde verdeeling

heeft men geen billijker basis kunnen uitdenken, dan na de grootte der particuliere gronden van de deelgenoten in dezen te rekenen, terwijl de grondbelasting uit hoofde van derzelver onregelmatigheid hun tot geen rigtsnoer konde verstrekken en onbillijk gevonden, dat groenbosch en wilde particuliere gronden tegen bouwlanden zouden gerekend worden.

De onderhavige verdeling der gemeenschappelijke grond is alzoo geschied als volgt: ieder gewaarde of ongewaarde ontvangt voor elke hem in eigendom toebehorende

1000 vierkante treden bouwland 32 1/2 R. (*Rijnlandsche*) roeden

2000 vierkante treden groengrond 32 1/2 R. roeden

3000 vierkante treden bosch of wildegrond 32 1/2 R. roeden

De ongewaarde grondeigenaars geene gebouwde eigendommen in het Carspel Goor gelegen hebbende ontvangen voor ieder

1000 vierkante treden bouwland 30 R. roeden

2000 vierkante treden groengrond 30 R. roeden

3000 vierkante treden bosch of veldgrond 30 R. roeden

Dit verschil heeft men gemeend te moeten maken om dat laatstgemelden hoe genaamd geen recht van brandwinning op de marktgronden hebben. De aandeelen der deelgenoten in deze gemeene gronden zijn, zoo veel immer mogelijk was, op het naaste van de bij hun eigendommelijke grond gelegen.

De op de kaart onder No 67, 68 en 69 voorkomende perceelen heeft de commissie geoordeeld onverdeeld te moeten laten No 67, is de waterpoel in het Ossenpotterveld, dat tot een zoogenaamde Ruitekolk ten nutte van de inwoners van het Karspel Goor behoort te verblijven. No 68 is gelegen aan den Haaxbergerweg op de grensscheiding van Hengevelde en No 69 bij de Lutte aan het Wienerveld en over welke twee laatstgem. perceelen hier na verder zal gesproken worden.

Het is de commissie ook niet ondiinstig voorgekomen aan weerszijde van de groote wegen, op de kaart als zoodanig voorkomende, zes R. roeden tot verbetering en onderhoud derzelve te moeten onverdeeld laten, tot op welke distantie de eigenaaren des verkiezende hunne perceelen zullen kunnen opgraven of afsluiten. In het algemeen kunnen de eigenaaren de naast elkander liggende perceelen grond voor gemeene kosten van elkander afscheiden volgens art. 646 van het Burgerlijk Wetboek.

Omtrent het regt van over- of door een weiding met naburige markten, vermeenen gecommiteerden te moeten opmerken dat die dit recht heeft, zulks bij voortduuring zal kunnen behouden, doch die zijn perceel afgraaft of afsluit, het recht verliest om zijne beesten op de onbebouwd liggende landen te doen weiden, naar evenredigheid van den grond die hij daar door aan de gemeene weide onttrekt volgens art. 648 van opgedagt wetboek.

De eigenaren wiens land tusschen andere landen is ingesloten en die geen toegang hoegenaamd tot de gemeene weg hebben, zijn beregtigt om over den grond van hunne geburen ten dinste van hunne erven, een overgang te vorderen. Deze overgang of uitweg moet genomen worden aan de zijde waar den toegang van dit stuk land tot den gemeene weg de kortste is, volgens de 5e afdeeling 2e boek 4e titel 2e hoofdstuk van meergemeld Burgerlijk Wetboek.

Dat het Karspel Goor, ofschoon de gemeene gronden verdeeld zijn, belast blijve met het onderhoud van bruggen, wegen, waterleidingen en van zoodane werken als van ouds ten laste van deze markte zijn geweest, zal aan geene redelijken twijffel onderhevig worden geacht. De kosten zullen echter in het vervolg op eene andere wijze als zulks tot dusverre heeft plaats gehad, behoren gevonden te worden.

De commissie is mits dien van oordeel dat deze last op de door de deelgenoten uit de gemeenschap verkregen wordende grond behoorde te worden gelegd, waartoe de eigenaren

volgens art 686 van gezegd Burgerlijk Wetboek volkomen bevoegd zijn; en dat alzoo de noodzakelijke jaarlijksche als buitengewoone kosten kunnen gevonden worden naar proportie van ieders geacquireerd eigendom en naar mate van de grootheid der som in een, twee of meer dragelijke termijnen te betalen. Uit de ten dezen overgelegde memorie sub litt E blijkt, dat zoo aan devicit van de markte rekening, als aan kosten op de onderhavige verdeling dezer gronden gelopen, een schuld ten laste dezer markte beslaat van f 1041-5-0. Tot bestrijding dezer schuld zijn gecommitterdens van gevoelen dat in de eerste plaats de rechten welke goedsheeren en geerfdens op de volgende goederen hebben aan de gebruikers derzelve in vollen eigendom, met bijvoeging van de daarbij toegedeelde gronden behooren afgestaan te worden, voor de na te melden prijs als:

De Houwheddink hutte voor f 120,-

de Haverhutte f 55,-

Reef Lammerts plaatsje f 310,-

Het weideken bij Harrewes aan den bouwman van dit hofhorig erve voor f 75,-

Voorts de onverdeelde percelen No 68 en 69 aan de geenen welke dezelve tegen marktprijs begeren over te nemen voor f 295,-

De aangegravene groengrond bij het plaatsje van Bernadus ter Balkt bemeyerd door Jan Assink volgens marktprijs voor f 70,-

Het hout dat in de markte gevonden en bij dezen gecalculeerd wordt op f 50,-

En eindelijk de pretentie op Hengevelde wegens het aandeel dezer markt in den verkoop van de Junne of Assepotter hutte gecalculeerd op f 50,-, te betalen in vier gelijke termijnen binnen den tijd van een jaar na den verkoop met de renten van vijf ten honderd gerekend in het jaar. De gemeenschappelijke eigendommen zouden volgens boven gemelde rekening alzoo tezamen kunnen opbrengen de som van f 1025,-

En in de tweede plaats zoude het verder mankerende ter bestrijding der schulden, door de gezamentlijke deelgenooten behoren gekweken te worden. Edog in geval van niet verkoop der bovengemelde eigendommen, gelijk ook bij mindere opbrengst derzelve, zal het ontbrekende altijd door de gezamentlijke deelgenoten behoren gevonden en geacquiteerd te worden, berekend na proportie der grond die dezelve hebben ontvangen een penning per roede, leverd de som op van f 729,-. Eindelijk vermeenen de gecommiteerdens de vergadering ook te moeten rapporteren. Dat op de kaart de groengrond van de heide of veldgrond niet te onderscheiden is, doch hier omtrent heeft hun de expert J. Koorsen meergemeld verzeekerd, dat de aanwezige groengronden, naar mate van het recht dat de geerfdens daar op hadden en na voorgekomen omstandigheden zijn verdeeld geworden.

Dat de percelen op het terriijn alle door gaten of kuilen zijn uitgebaakt en aan de deelgenoten, zoo zij vertrouwen, genoegzaam bekend zijn. Dat behalve de aanwijzing door den landmeeter gedaan, de commissie het noodzakelijk heeft geoordeeld, de deelgenoten in persoon te moeten hooren, ten dien einde liet zij dezelve oproepen zoo als blijkt uit de bijlage sub litt F; de belangens van de opgekome ne zijn als toen gehoord en de ingebragte en gegrond bevonden bezwaren zoo veel mogelijk geredresseerd.

Dat de kaart en aanwijzingsstaat gedurende een week ter publieke visie heeft gelegen, dat bij gewoone kerkenspraak ter kennis van de belanghebbende is gebragt en blijken dan uit de relasen van de koster, hierbij sub litt G en H, dat niemand anders gedurende deze tijd eenige bezwaren op de verdeling heeft ingebragt, als alleen den bouwman van het hofhorig erve Luttikhengel, welke wenschte dat men de grondbelasting in de verdeling tot basis hadt genomen en vermeende ook voor zijn erve te weinig van de groengrond gekregen te hebben. De commissie van de billijkheid dezer bezwaren niet overtuigd zijnde heeft denzelven tot deze vergadering

moeten ranvoyeren.

De commissie vertrouwd hier mede genoegzaam de geprojecteerde verdeeling ontvouwd te hebben en hun rapport te kunnen sluiten met den wensch van daar door eenigzints van den haar opgedragen last te hebben voldaan.

Aldus onder de gewone submittie gerapporteerd den 6 November 1821. Get.

W. Gotte   C. ten Zijthoff   H. Pierik   pro vera copia